

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»



ПОРІВНЯЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ПРАВО

6/2018



WWW.PAP.IN.UA

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»**

№ 6, 2018

**Ужгородський національний університет
Ужгород 2018**

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:	Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор
Заст. гол. редактора:	Белов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, професор
Відповідальний секретар:	Рогач Олександр Янович – доктор юридичних наук, професор
Члени редакційної колегії:	Бедь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор; Білаш Олександр Володимирович – доктор теології, кандидат юридичних наук, доцент; Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права (Словацька Республіка); Громовчук Мирослава Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент; Дрозд Олексій Юрійович – доктор юридичних наук, доцент; Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка); Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор; Легеза Юлія Олександрівна – доктор юридичних наук, професор; Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України; Мраз Станіслав – доктор юридичних наук, професор (Словацька Республіка); Рогач Іван – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка); Севрюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація); Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор; Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор; Станіш Пьотр – доктор права, професор (Республіка Польща); Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент; Уканов Казбек – доктор юридичних наук, професор (Республіка Казахстан); Фазикоп Василь Георгійович – кандидат юридичних наук, професор; Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор; Шекк Олена Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент (Російська Федерація); Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор.

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

*Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 12 від 20.12.2018 року*

Грібов М.Л., Шевченко Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОКАМЕРНОЇ РОЗРОБКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ.....	404
Гула Л.Ф. ВИКОРИСТАННЯ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ.....	408
Ковальчук С.О. ВИКОРИСТАННЯ ДОКАЗІВ ЯК ЕТАП КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ.....	411
Крет Г.Р. КЛАСИФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ДОКАЗУВАННЯ У ДОКТРИНІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	414
Кричун Ю.А. ІСТОРІЯ ПОШИРЕННЯ ТА ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У ДОРЕФОРМЕННИЙ ПЕРІОД (КІНЕЦЬ ХVІІІ СТ. – І ПОЛОВИНА ХІХ СТ.).....	417
Масалітін А.О. ДЕЯКІ ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ФУТБОЛЬНИМИ ФАНАТАМИ.....	419
Серебрянський П.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	422
Сидоренко Л.В. ЗАСОБИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ І КЛАСИФІКАЦІЯ.....	426
Січко В.О. ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	430
РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА	
Болдижар С.М. СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ НА ЗАКАРПАТТІ В 1944–1945 РОКАХ.....	434
Козак І.Б. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ КОНФЛІКТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ СТОРІН У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ.....	436
РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО	
Ващенко В.А. УМОВИ ДІЙСНОСТІ ДЕНОНСАЦІЇ ТА НАБУТТЯ НЕЮ ЧИННОСТІ.....	439
Забара І.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ МІЖНАРОДНОЇ ЗАКОННОСТІ І МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНСЬКІЙ ДОКТРИНІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	443
Карвацька С.Б. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНИМ СУДОМ ООН.....	446
Юрович Д.С. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦЕВЛАННЯ ІНОЗЕМЦІВ ЗАКОНОДАВСТВОМ КАНАДИ ТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ.....	449
РОЗДІЛ 12 ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Гайворонюк Н.В., Приймак Б.І. З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ: ГЕРБЕРТ ГАРТ ПРО МОРАЛЬНІСТЬ ПРАВА.....	452
РЕЦЕНЗІЇ	
Гараджаев Д. РЕЦЕНЗИЯ НА МОНОГРАФИЮ С.В. ОСАУЛЕНКО «ПРАВО НА СВОБОДУ ОБЪЕДИНЕНИЯ В ПОЛИТИЧЕСКИЕ ПАРТИИ В УКРАИНЕ: КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ».....	455
Фальковський А.О. ДОКТРИНАЛЬНА РОЗРОБКА СУТНОСТЕЙ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ІДЕЙ У КОНЦЕПЦІЇ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА КАРЛА ПОППЕРА (РЕЦЕНЗИЯ НА МОНОГРАФИЮ О.Л. МАКАРЕНКОВА «ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ІДЕЇ В КОНЦЕПЦІЇ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА КАРЛА ПОППЕРА».).....	456

РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 343.163

СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ НА ЗАКАРПАТТІ В 1944–1945 РОКАХ THE FORMATION OF PROSECUTOR'S OFFICES IN TRANSCARPATHTIA IN 1944–1945

Болдижар С.М.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Ужгородського національного університету

У статті проведено дослідження процесу формування органів прокуратури на Закарпатті в період 1944–1945 років. Здійснено аналіз основних нормативно-правових актів, згідно з якими відбувалось утворення цих органів, визначено їх компетенцію та завдання, розглянуто безпосередній процес їх утворення в повоєнний період.

Ключові слова: Закарпатська Україна, прокуратура, законодавство.

В статье проведено исследование процесса формирования органов прокуратуры на Закарпатье в период 1944–1945 годов. Проведен анализ основных нормативно-правовых актов, согласно которым осуществлялось образование этих органов, определены их компетенция и задачи, рассмотрен непосредственный процесс их образования в послевоенный период.

Ключевые слова: Закарпатская Украина, прокуратура, законодательство.

This article is devoted to the formation of prosecutor's offices in Transcarpathia in the period 1944–1945. The analysis of the basic legal acts, according to which the formation of these bodies took place, determined their competence and tasks, considered the immediate process of their formation in the post-war period.

Key words: Transcarpathian Ukraine, prosecutor's office, legislation.

В умовах формування демократичних засад будь-якої держави особливого значення набуває забезпечення загальносоціальної справедливості, яка на державному рівні забезпечується передусім через принцип дотримання законності. Реалізація цього принципу покладається на систему державних органів відповідно до їхніх повноважень, серед яких особливу роль відіграють органи прокуратури, основним завданням яких, за загальним правилом, є нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів.

Очевидно, саме із цих причин дослідження процесів, пов'язаних із формуванням і розвитком правоохоронних органів, становить значний науковий інтерес і передумову для практичного вдосконалення.

Процеси утворення органів прокуратури не минули й Закарпаття періоду 1944–1946 років, яке було територією, що в 1945 році ввійшла до складу УРСР і сприяла утворенню сучасної Української держави в її теперішніх кордонах.

Дослідженням історії Закарпаття вже протягом тривалого часу займається низка як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, серед яких заслужено можна відзначити М. Трояна, В. Кульчицького, П. Мосні, І. Гранчака, І. Попа, М. Болдижара та деяких інших [1]. Разом із тим низка проблем досі залишається малодослідженою, а поява останніми роками нових архівних матеріалів, переоцінка значення окремих суспільних подій і явищ зумовлюють актуальність дослідження, зокрема, державотворчих процесів на Закарпатті, серед яких не останнє місце посідає тематика формування правозахисних організацій, що й виправдовує наше звернення до згаданої проблеми.

Важливим етапом становлення правоохоронних органів Закарпатської України стало створення прокуратури як системи органів, що забезпечували дотримання народно-революційної, а потім і соціалістичної законності.

Формування органів прокуратури розпочалось у січні 1945 року, правову основу для чого створив Декрет Народної Ради Закарпатської України «Про утворення органів прокуратури Закарпатської України» від 12.01.1945 № 34, в якому вказувалось, що з метою зміцнення державного ладу, боротьби з ворогами народу та кримінальними зло-

чиннями утворюється прокуратура Закарпатської України. Крім того, до повноважень органів прокуратури входив нагляд за діяльністю судових органів, органів державної безпеки й народної міліції, а також діяльністю всіх органів влади на місцях щодо реалізації декретів і постанов, виданих Народною Радою [2, с. 5].

На чолі прокуратури стояв головний прокурор Закарпатської України, а структуру самих органів становили:

1. Помічники головного прокурора за напрямками роботи:

- у кримінальних справах;
- у цивільних справах;
- у справах нагляду за роботою міліції та місць ув'язнення.

2. Окружні прокурори, які призначались у кожному окрузі (у найбільших округах їм на допомогу призначались помічники).

3. Міські прокурори м. Ужгорода й Мукачева та їх помічники.

4. Слідчі органи, створені для проведення попереднього слідства важливих і складних кримінальних справ, які не можуть бути розслідувані органами міліції. При головній прокуратурі Закарпатської України призначався один старший слідчий і слідчий по найважливіших справах, при окружних прокурорах – по одному слідчому, а в більших округах і містах – за потреби два слідчі.

Головного прокурора обирала Народна Рада Закарпатської України, а всіх інших прокурорів і їх помічників призначала Народна Рада за поданням головного прокурора. Слідчих при окружних прокуратурах і в центральному апараті призначав головний прокурор за поданням відповідного прокурора округу (§ 3 Декрету № 34).

При органах прокуратури для проведення попереднього слідства у важливих і складних кримінальних справах, які не можуть бути розслідувані органами народної міліції, створювались спеціальні слідчі органи, зокрема при головній прокуратурі Закарпатської України – один старший слідчий і слідчий з особливо важливих справ, при окружних прокурорах – по одному слідчому, а в більших округах і містах, де виникне потреба, – по два слідчі. У ді-

яльності слідчі підпорядковувались відповідним прокурорам. Цікаво, що в нормативних актах, які регламентували діяльність прокуратури та міліції, не було чіткого розмежування категорій справ, які знаходились у їхньому віданні, згідно з § 5 Декрету № 34, головний прокурор, його заступник і прокурор округу самостійно, на власний розсуд могли доручати розслідування тих чи інших справ органам міліції, державній безпеці або слідчому прокуратури.

Безпосередні штатні розписи обслуговуючих і допоміжних працівників органів прокуратури встановлювались головним прокурором у погодженні з Народною Радою Закарпатської України.

У діяльності органи прокуратури Закарпатської України керувались виключно інтересами народних мас, своєю народною правосвідомістю та внутрішніми переконаннями і діяли на основі засад, викладених у Маніфесті Першого З'їзду Народних Комітетів.

Органи прокуратури будувались за принципом централізму, підпорядковувались виключно Народній Раді, не підпорядковувались місцевим народним комітетам, але й не могли втручатись у їхню оперативну діяльність. Це положення можна вважати недоліком у нормативній базі, оскільки встановлена, згідно з §§ 4 і 9 Декрету «Про утворення органів прокуратури...», процедура щодо звернення прокурорів до головного прокурора або у вищій народний комітет для опротестування незаконного рішення місцевих комітетів сповільнювала реагування на можливі порушення законності. Крім того, відсутність реальної можливості вимагати усунення порушень від самих порушників і зупиняти дію незаконних актів перетворювала прокурорів певною мірою у звичайних спостерігачів.

При цьому округні прокурори мали доповідати головному прокуророві Закарпатської України про всі ті випадки, коли, на їхню думку, діяльність місцевих народних комітетів не відповідала інтересам народу або незаконно обмежувала права окремих громадян, щоб Народна Рада могла своєчасно такі порушення виправити.

Щодо загальних повноважень органів прокуратури, то декрет надавав їм низку повноважень, одні з яких можна вважати властивими наглядовим органам, а інші являли собою особливості в діяльності органів прокуратури Закарпатської України. До звичайних повноважень можемо зарахувати такі:

1. Підтримання публічного обвинувачення в суді (§ 6 Декрету № 34).

2. Видача санкцій на арешт осіб, що підозрюються у злочинах (§ 5 Декрету № 34).

3. Видання постанов про передачу всіх кримінальних справ до суду, крім справ приватного звинувачення (про бійку без заподіяння тілесних ушкоджень, образи та самовільне захоплення чужого майна). У кожному конкретному випадку прокурор міг скласти постанову про віддання справи до суду, про повернення справи на додаткове слідство або закриття справи, коли не зібрано належних доказів для звинувачення (§ 6 Декрету № 34).

4. Оскарження вироків і рішень народних судів шляхом подання до Вищого Народного Суду (§ 7 Декрету № 34).

5. Опротестування до окружного народного комітету незаконних постанов і розпоряджень сільських народних комітетів та інших органів. Аналогічно головний прокурор за поданням окружних прокурорів міг опротестувати неправильні постанови й розпорядження окружних і місцевих народних комітетів до Народної Ради Закарпатської України (§ 9 Декрету № 34).

6. Порушення Головним прокурором, його заступником і прокурорами округів кримінального переслідування в кожному випадку, коли вони завбачать ознаки вчинення кримінального злочину, а так само право звільнити з-під варті кожного заарештованого, коли визнають недоцільним або незаконним його подальше тримання під вартою (§ 5 Декрету № 34).

7. Порушення цивільної справи прокурором на кожній стадії процесу, якщо, на його думку, цього потребує охорона інтересів держави або трудящих [3, с. 13].

8. Здійснення нагляду за законністю й порядком у місцях ув'язнення [4, с. 19].

Ніхто з громадян Закарпатської України не міг бути заарештованим ні органами Державної безпеки, ні органами народної міліції, ні слідчими при прокуратурах без відповідної санкції прокурора, який перед тим, як дати санкцію на арешт, зобов'язаний був перевірити, чи є підстави-докази для арешту. Головний прокурор, його заступник і прокурори округів мали право порушити кримінальне переслідування в кожному випадку, коли завбачать учинення кримінального злочину, і доручити розслідування справи органам народної міліції, державної безпеки або слідчому прокуратури, а так само мають право звільняти з-під варті кожного заарештованого, коли визнають, що подальше тримання під вартою є незаконним або недоцільним. Указівки прокурора були обов'язковими для слідчого, так само як і вказівки головного прокурора та його заступника є обов'язковими для всіх прокурорів Закарпатської України.

Усі кримінальні справи, крім справ приватного звинувачення (про бійку без заподіяння тілесних ушкоджень, образи та самоправне захоплення чужого майна, які заводяться в Народних Судах на підставі скарги потерпілого й у яких сторони мають право примиритись у суді), передаються до суду не інакше як за постановою прокурора, якому належить у кожній справі скласти постанову про віддання справи до суду, повернення справи на додаткове розслідування чи закриття справи, коли не зібрано належних доказів для звинувачення.

При цьому, передаючи справу до суду, прокурор визнає, до якого суду її передати – до Народного Суду чи Вищого Народного Суду Закарпатської України – залежно від важливості справи, а також визначає свідків, яких треба викликати під час судового розгляду справи.

У кожній кримінальній справі, залежно від її важливості, прокурор має право й зобов'язаний підтримувати звинувачення на суді публічно, про що він зазначає у своїй постанові під час направлення справи до суду.

У всіх тих справах, які розглядаються в судах за участю прокурора, суд повинен призначити для звинуваченого адвоката, чим забезпечується його право на захист.

У всіх кримінальних і цивільних справах, які вирішуються в Народних Судах Закарпатської України, у разі незгоди з вироком суду в кримінальній справі або з рішенням суду в цивільній справі окружний прокурор має право внести касаційний протест до Вищого Народного Суду Закарпатської України в установленний законом термін, а коли цей термін пропущений – то надіслати таку справу до головної прокуратури для опротестування вироку або рішення у Вищій Народній Раді у порядку нагляду.

Разом із тим в умовах воєнного часу та переходу від однієї державної системи до іншої органам прокуратури періоду Закарпатської України надавались невластиві для них повноваження, що зумовлювались перехідним періодом і відсутністю розвинутої нормативно-правової бази. Зокрема, віддаючи обвинуваченого до суду, прокурор самостійно, залежно від важливості справи, визначав, до якого суду її передати, до Народного Суду чи Вищого Народного Суду (§ 6 Декрету № 34), а також визначав свідків, яких необхідно було викликати до суду під час справи. Крім того, в окремих випадках, коли справа підлягала розгляду в Спеціальному Суді, прокурор мав право визначати, справу належить розглядати без участі сторін (прокурора і адвоката) чи ні, а також чи буде він підтримувати звинувачення публічно [5, с. 12].

Вироки та рішення Народних Судів, які не були оскарженими й опротестованими в строк, установленний законом, і вступили в законну силу, на подання окружного прокурора, а так само за скаргами зацікавлених осіб та

організацій можуть бути опротестовані до відповідної колегії (кримінальної чи цивільної) Вищого Народного Суду головним прокурором у порядку нагляду, а вироки Вищого Народного Суду по першій інстанції так само, як і ухвали судових колегій Вищого Народного Суду, кримінальної чи цивільної, можуть опротестовуватись головним прокурором до пленуму Вищого Народного Суду Закарпатської України, рішення якого буде остаточним.

Окремим напрямом діяльності прокуратури була перевірка фактів щодо незаконних дій місцевих органів влади, окремих посадових осіб і вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень, здійснення нагляду за точним виконанням законодавства на державних і громадських підприємствах, за охороною прав громадян, контроль за правильним розподілом землі між селянами, здійснення цензури щодо засобів масової інформації [6, с. 142]. Тому, здійснюючи загальний нагляд за законністю, окружні прокурори мали право опротестовувати постанови й розпорядження Сільських Народних Комітетів та інших органів до Окружних Народних Комітетів, рішення яких

є остаточними. Відповідно, постанови й розпорядження Окружних і Міських Народних Комітетів головний прокурор може опротестувати до Народної Ради Закарпатської України, яка приймає остаточне рішення.

Отже, прокуратура Закарпатської України поступово перетворювалась в організовану правоохоронну структуру, що вже в 1946 році ввійшла до єдиної системи радянської прокуратури. Тому, аналізуючи цей процес, можна дійти висновку, що період 1945 року на Закарпатті закладено основу формування наглядових правоохоронних органів. По суті, за один рік народна прокуратура була організована в державну систему органів, визначено шляхи її подальшого розвитку, сформульовано принципи та завдання діяльності. При цьому широко використовувався досвід Радянського Союзу як чіткого орієнтиру майбутнього.

Водночас відсутність необхідної кількості законодавчих актів, діяльність поряд із органами Закарпатської України військових і каральних органів Червоної Армії значно знижувала ефективність діяльності прокурорів, готуючи їх до злиття з державно-управлінською системою СРСР.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Троян М.В. Того дня зійшло сонце возз'єднання. Ужгород: Карпати, 1979; Возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною (соціально-політичні і правові основи) / В.С. Кульчицький, М.І. Настюк, А.П. Ткач, В.Ю. Ганчин, П.Ф. Гураль. Львів: В-во Львівського ун-ту, 1985; Mosny P. Podkarpatska Rus. Nerealizovana avtonomia. Bratislava: Slovak Academic Press, 2001; Гранчак І., Поп І. Закарпаття в чехословацько-радянських відносинах періоду Другої світової війни. *Carpatica-Karpatika: Актуальні питання історії, історіографії і культури країн Центральної і Південно-Східної Європи*: збірник статей. Ужгород: Патент, 1993; Болдижар М., Болдижар С. Державність на Закарпатті. Події, факти, оцінки. Ужгород: В-во УжНУ, 2003.
2. Про утворення органів прокуратури Закарпатської України: Декрет від 12 січ. 1945 р. № 34. *Вісник НРЗУ*. 1945. № 1. С. 5–6.
3. Про порядок діяльності Народних Судів Закарпатської України в справах цивільних: Постанова НРЗУ від 22 січ. 1945 р. *Вісник НРЗУ*. 1945. № 2. С. 13–15.
4. Про передання місць ув'язнення (тюрем) до відання органів державної безпеки: Постанова НРЗУ від 22 січ. 1945 р. *Вісник НРЗУ*. 1945. № 2. С. 19.
5. Про організацію і порядок діяльності Спеціального Суду Закарпатської України: Постанова НРЗУ від 18 груд. 1944 р. *Вісник НРЗУ*. 1945. № 2. С. 11–12.
6. Возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною (соціально-політичні і правові основи) / В.С. Кульчицький, М.І. Настюк, А.П. Ткач, В.Ю. Ганчин, П.Ф. Гураль. Львів: Львівський ун-т, 1985. 167 с.

УДК 340.12

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ КОНФЛІКТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ СТОРІН У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

CONCEPT AND CONTENT OF CONFLICT COMMUNICATION OF THE PARTIES IN THE TRIAL

Козак І.Б.,
аспірант

Львівського державного університету внутрішніх справ

У статті звернено увагу на термінопоняття «конфліктна комунікація», яке не є достатньо дослідженим у площині його функціонування в галузевому вимірі, зокрема у судовому процесі, учасниками якого стають непримиренні сторони. Узяті до уваги найновіші напрацювання у цій сфері, зокрема у галузі комунікативістики та юридичної психології, напрями яких потребують свого сучасного переосмислення. Звернено увагу на методологічне спрямування аналізу конфліктної комунікації сторін у судовому процесі, що стосується не лише суто теоретичних засад дослідження, а й прaxeологічних її основ.

Ключові слова: конфлікт сторін, судовий процес, комунікація, контроверза, дилема.

В статье обращено внимание на терминопонятие «конфликтная коммуникация», которое не является достаточно исследованным в разрезе его функционирования в отраслевом измерении, в частности в судебном процессе, участниками которого становятся непримиримые стороны. Взято во внимание новейшие наработки в этой сфере, в частности области коммуникативистики и юридической психологии, направления которых требуют своего современного осмысления. Обращено внимание на методологическое направление анализа конфликтной коммуникации сторон в судебном процессе, касающееся не только сугубо теоретических основ исследования, но и прaxeологических.

Ключевые слова: конфликт сторон, судебный процесс, коммуникация, контроверза, дилемма.

The article focuses on the terminology of «conflict communication», which is not sufficiently investigated in the field of its functioning in the sectoral dimension, namely, in the judicial process, whose participants become irreconcilable parties. Taking into account the latest developments in this field, including in the field of communicative and legal psychology, whose directions require their modern rethinking. The attention is paid to the methodological orientation of the analysis of conflictual communication of the parties in the court process, which concerns not only the purely theoretical principles of the research, but also its praxeological foundations.

Key words: conflict of parties, litigation, communication, controversy, dilemma.